

FÂDİL SÂLİH ES-SÂMERRÂÎ

Kavramların İzinde:
Dil, Belagat ve Anlam

KUR'ÂNÎ TABİRLER

ÇEVİRMEN:

FATMA SERAP KARAMOLLAOĞLU

alBaraka
Yayınları

FATMA SERAP KARAMOLLAOĞLU

1955 doğumlu Fatma Serap Karamollağlu, Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden mezun olduktan sonra çeşitli eğitim ve seminerlere katılarak İslâmî temel eğitimini tamamlamıştır. Eş zamanlı olarak hat eğitimi alarak sülüs ve nesih yazı icazeti almıştır. Bu esnada farklı eğitim metotlarıyla Arapça dersleri almış ve ders vermiştir. Yaptığı Kur'an çalışmaları esnasında Kur'an'da geçen kelimelerin pek çoğunun Türkçede kullanıldığını fark etmiş ve bu avantajı kullanarak yepyeni ve kısa sürede Kur'an'ı anlamayı sağlayan bir Arapça Eğitim Metodu geliştirmiştir.

Hedefini "Günlük Kur'an Okuma Alışkanlığı Edindirmek ve Kur'an'ı Anlamaya Çalışmak" olarak tanımladığı "Kur'an Seferberliği" projesinin kurucusudur. "Kur'an Seferberliği" web sitesinde her gün okunacak bir Kur'an sayfası Arapçası, meali, kırık meali, tefsiri, varsa hadis, nahiv- belagat-kelime bilgisi notları, günün mesajı ve duasıyla birlikte paylaşılmaktadır. 25 yıl boyunca kendi yetiştirdiği eğitimcilerle birlikte 10.000'den fazla öğrenciyeye ders vermiştir. Yazarımızın tamamı Kur'an'ı anlamak, Kur'an Tefsiri ve Kur'an Belagatıyla ilgili telif ve tercüme olarak yayınlanmış 22 kitabı bulunmaktadır.

Eserleri:

- Beyani Tefsir Yolu, İşaret Yayınları, 2022
- Briçten Belagata: F. Serap Karamollağlu Hatıratı, Nevin Meriç, İşaret Yayınları, 2021
- Hâ-Mim Süreleri Belagi Tefsiri 1: Gâfir Süresi (Tercüme), İşaret Yayınları 2016
- Hâ-Mim Süreleri Belagi Tefsiri 2: Fussilet Süresi (Tercüme), İşaret Yayınları 2016
- Hâ-Mim Süreleri Belagi Tefsiri 3: Şûra Süresi (Tercüme), İşaret Yayınları, 2017
- Hâ-Mim Süreleri Belagi Tefsiri 4: Zuhur Süresi (Tercüme), İşaret Yayınları, 2017
- Hâ-Mim Süreleri Belagi Tefsiri 5: Duhan Süresi (Tercüme), İşaret Yayınları, 2018
- Hâ-Mim Süreleri Belagi Tefsiri 6: Câsiye Süresi (Tercüme), İşaret Yayınları, 2020
- Hâ-Mim Süreleri Belagi Tefsiri 7: Ahkâf Süresi (Tercüme), İşaret Yayınları, 2020
- Hastalıkla Arınma (Tercüme), Özgü Yayınevi, 2010
- Kur'an'ın Beyani Sırları, İşaret Yayınları, 2023
- Kur'an'ın Edebî Dili Lafız-Mana Uyumu (Tercüme), İşaret Yayınları, 2016
- Kur'an'ın Harikulâde Kelimeleri, Cezve Kitap, 2021
- Vakafât Düşündüren ayetler (Tercüme), İşaret Yayınları, 2020
- Kur'an-ı Kerim'deki Bütün Dua Ayetleri, Albaraka Yayınları, 2024
- Başlangıçtan Belagata Kur'an Merkezli Arapça Dersleri 1, Kur'an'ın Merkezindeki Türkçe Kelimeler, Albaraka Yayınları, 2024
- Başlangıçtan Belagata Kur'an Merkezli Arapça Dersleri 2, Kur'an'ı Anlayarak Okuma Rehberi, Albaraka Yayınları, 2024
- Başlangıçtan Belagata Kur'an Merkezli Arapça Dersleri 3, Kur'an'ı Anlayarak Okuma Rehberi, Uygulama Kitabı, Albaraka Yayınları, 2024
- Başlangıçtan Belagata Kur'an Merkezli Arapça Dersleri 4, Bakara Süresi Eşliğinde Kur'an Dilbilgisi-I, Albaraka Yayınları, 2024
- Başlangıçtan Belagata Kur'an Merkezli Arapça Dersleri 5, Bakara Süresi Eşliğinde Kur'an Dilbilgisi-II, Albaraka Yayınları, 2024
- Kur'an Işığında Belagat Dersleri: Meani İlmi, Albaraka Yayınları, 2024
- Kur'an Işığında Belagat Dersleri: Bedi İlmi, Albaraka Yayınları, 2024
- Kur'an Işığında Belagat Dersleri: Beyan İlmi, Albaraka Yayınları, 2024

FÂDİL SÂLİH ES-SÂMERRÂÎ'NİN HAYATI VE İLMİ KİŞİLİĞİ

Tam adı Fâdıl b. Sâlih b. Mehdi b. Halil el-Bedri'dir. Sâmerrâ'da ekonomik yönden orta halli, dini ve sosyal yönden ise büyük bir ailede 1933 yılında doğmuştur. Babasının onu, ilk yaşlarda Kur'an'ı öğrenmesi için götürdüğü Sâmerrâ Hasan Paşa Camisinde kısa sürede Kur'an'ı hıfz etmiştir.

İlk ve orta öğrenimini Sâmerrâ'da tamamlamıştır. 1953 yılında ise Bağdat Azamiye Eğitim Enstitüsünden mezun olduktan sonra Bağdat'ın Beled kazasına öğretmen olarak atanmıştır. 1961 yılında Bağdat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Arap Dili bölümünde lisans öğrenimini tamamlayarak lisede öğretmenlik yapmaya başlamıştır. Bağdat Üniversitesi Edebiyat Fakültesi bünyesinde açılan ilk yüksek lisans programını tamamladıktan sonra Bağdat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Arap Dili bölümüne araştırma görevlisi olarak atanmıştır. 1968 yılında Kahire Ayn Şems Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arap Dili bölümünde doktorasını tamamladıktan sonra Irak'a dönerek Eğitim Fakültesindeki görevine devam etmiştir. Aynı üniversitede 1972 yılında Doçent, 1979'da da profesör olmuştur.

1979 yılında Kuveyt Üniversitesi Arap Dili bölümünde ders verdikten sonra tekrar Irak'a dönmüştür. Bağdat Üniversitesinde yaklaşık kırk yıl nahiv hocalığı yaptıktan sonra 1998 yılında emekliğe ayrılmıştır. 1999 yılında Birleşik Arap Emirliklerine giden Sâmerrâî, Acman Üniversitesinde bir yıl çalıştıktan sonra Şârika Üniversitesine intikal ederek burada nahiv ve Kur'ânî anlatım (et-Ta'biru'l-Kur'ânî) derslerini vermeye başlamıştır. Bu sırada gelen bir teklif üzerine Şârika televizyonunda Lemesât Beyaniyye isimli programda Kur'an'ın beyani inceliklerini anlatmaya başlamıştır.

İlmi Kişiliği:

Fâdıl Sâlih es-Sâmerrâî, İslam dünyasında Kur'an'ın anlatım üslûbunu ele alan çalışmalarıyla tanınan tefsir, dil ve nahiv âlimidir.

Henüz fakültede öğrenciyken *Nidâû'r-Rûh fi'l İmân Billâh ve'l-Yevmi'l-Âhir* isimli ilk kitabını telif etmiştir. Bu eserini inanç ile ilgili kaleme aldığı *Nübüvvetü Muhammed mine'ş Şekki ile'l-Yakin* isimli eseri takip etmiştir. Sâmerrâî, o dönemde ezici ateizm dalgasının etkisiyle gençler arasında yayılan şüpheleri gidermek için bu kitabı yazdığını belirtmektedir.

Yazımı on yıl süren *Meâni'n-Nahvi* adlı eserinden sonra *Ta'biru'l-Kur'ânî* isimli bu eserini telif etmiştir.

Farklı birçok okuma yoluyla elde ettiği belâgat birikimini Kur'an tefsirine tatbik etmiştir.

Beyanî Tefsir Metodu:

Çağdaş İslam dünyasındaki tefsir hareketi, daha geniş ufuklu, daha derin yansımaları olan, çağdaş düşünceye daha uygun ve tefsir mirasına daha çok katkısı olan bir yönelişe tanık olmuştur. O da belagat, fesahat, ses ve ifade güzelliği yönünden Kur'an'ın beyanî icazatını ortaya koyan beyanî tefsir yönelişidir. Bu tefsir; Kur'an'ın ifade üslûbuna dair incelikleri açıklayan bir tefsirdir.

Beyanî tefsir, genel tefsirden bir cüz olup sanatsal açıdan takdim-tehir, hazif-zikir, teşâbüh-ihtilaf ve bir lafzı diğerine tercih etme gibi ifade üslûbuyla ilgili incelikleri ortaya çıkaran bir tefsir çeşididir. Beyanî tefsiri, kuralları belirlenmiş genel bir metot olarak ortaya

koyan Emin el-Hûlî ile zevcesi ve metodunun takipçisi “Bintü’ş Şâti” müstear ismiyle meşhur Ayşe Abdurrahman olmuştur. Beyanî tefsir; düşünce, ilim ve metot şeklinde üç aşamadan geçmiştir. Peygamber, Sahabe ve Tabiûn’un bu alandaki katkıları düşünce aşamasını; tedvin döneminde Ebu Ubeyde, Ferrâ ve Câhiz’in tefsir alanındaki çalışmaları ilim aşamasını; 20. yüzyılda Emin el-Hûlî’nin ve Âişe Abdurrahman Bintü’ş Şâti’nin çalışmaları da metot aşamasını oluşturmuştur.

Emin el-Hûlî ve Bintü’ş Şâti’den sonra beyani tefsir metodunun çağımızdaki en önemli temsilcisi Fâdıl Sâlih es-Sâmerrâi’dir. Sâmerrâi, beyan kavramının, beyani araştırmalarda kullanılan yaygın anlamına bağlı kalmamış beyanı en geniş anlamıyla ele almıştır. Kendinden öncekilerin ortaya koydukları ilkelere, Kur’ânî anlatımın sırlarını ve hikmetlerini açıklamayı eklemiştir; Beyanî tefsir yapacak kişinin ihtiyaç duyacağı hususları da ortaya koymuştur. Sâmerrâi, beyani tefsir konularına takdim ve tehir, hazif ve zikir, teşâbüh ve ihtilaf gibi yeni konular eklemiştir; Kur’ânî anlatımın anlaşılmasına yardımcı olan unsurların tümünü Kur’ânî beyanın kapsamında değerlendirmiştir.

Eserleri:

Tefsir ile İlgili Eserleri:

1. Alâ Tariki’t-Tefsiri’l-Beyani:

Kitap 4 ciltten oluşmaktadır. Sâmerrâi, kitabın birinci cildinde tefsir ve beyani tefsirin tanımına, beyani tefsir yapacak kişinin ihtiyaç duyacağı hususlara ve Kur’ân’ın anlatım üslûbundaki benzerlik (teşâbüh) ve farklılık (ihtilâf)lara yer verdikten sonra sırasıyla Felak, Nâs, İhlâs, Kevser, Kureys, Duha, Leyl, İnsân, Saff ve Hadid Sûrelerinin tefsirini yapmaktadır.

Kitabın ikinci cildinde Yâsin ve Lokmân; üçüncü cildinde Hud; dördüncü ve son cildinde ise Enbiyâ Sûresinin beyani tefsirine yer vermektedir.

2. Dirâsetu’l-Müteşâbihil-Lafziyyi min Âyi’t-Tenzil fi Kitâbi Milâki’t-Te’vil:

Sâmerrâi bu kitabında Ebû Cafer İbnu’z-Zubeyr el-Ğırnâtî (ö. 708/1308)’nin “Milâku/t-Te’vil” isimli eserindeki müteşâbih ayetler konusu üzerinde durmakta ve müellifin bu ayetleri ele alış biçimini ve bunlarda takip ettiği metodu değerlendirmektedir.

3. Belâğatu’l Kelime fi’t Ta’biri’l Kur’ânî:

Bu kitap, müellifin ifadesiyle Kur’ân’daki kelime (müfred) yapısını incelemektedir. Müellif, bu konunun, Kur’ân belagatıyla veya müteşâbih konusuyla ilgilenen araştırmacılar tarafından ele alınmaması, kendisinden önceki araştırmacılar tarafından kısmen ele alınmasına rağmen asıl maksadı yansıtmaması ve son olarak Kur’ân kelimesinin kullanımına dair müstakil eserler yazılmaması sebebiyle bu kitabı telif ettiğini belirtmektedir. Kitap sırasıyla, zikir-hazif, ibdâl, aynı kökten gelen farklı vezindeki kelimelerin Kur’ân’daki kullanımları ve ifade ettikleri mana, edilgen (mebni li’l-meçhul), vasf, müfred-tesniye-cemi, irab dışı hareke, kelimelerin birbirinin yerine kullanılması (te’âvuru’l-mufredât) konularını incelemektedir.

4. Es’iletun Beyaniyyetun fi’l-Kur’ânî’-Kerim 1 ve 2:

Sâmerrâi, bu kitaplarında bir kısmı mektup yoluyla bir kısmı da “Lemesât Beyaniyye” programında kendisine yöneltilen 100 soruyu cevaplamaktadır.

5. Lemesâtun Beyaniyyetun fi Nusûsin mine’t-Tenzil:

Bu eser, bir kısmı müellife sorulan, diğer bir kısmı da müellifin, beyani yönünü açıklamak için seçtiği Kur’ân-ı Kerim ayetlerinden oluşmaktadır.

6. *Tabirü'l-Kurâni:*

Samerrâi, Kur'âni anlatımın, maksatlı edebi bir anlatım olduğunu; ihtiva ettiği her lafzın ve hatta her harfin bu maksatlı ve edebi anlatıma uygun olarak vaz edildiğini ve bu hususun sadece tek bir ayet ve sûreyle sınırlı olmayıp Kur'ân anlatımının tamamında gözetildiğini vurgulamak amacıyla bu eseri telif ettiğini belirtmektedir.

7. *min-Esrâri'Beyani'l-Kurâni:*

Kitap, Kur'ân'da geçen bazı mastar ve sıfatların yanı sıra eşanlamlı (müterâdif) gibi görünen fakat her biri kendi içinde bir anlam ve edebi incelik ifade eden kelimeler üzerinde durmaktadır.

8. *et-Tenâsubu Beyne min-Esrâri'-Beyani'l-Kurâni's-Suveri fi min-Esrâri'l-Beyani'l-Kurâni'l-Muftetehi ve min-Esrâri'l-Beyani'l-Kurâni'l-Havâtim:*

Bu kitap sûrelerin başı ve sonu arasındaki uyumu, elimizdeki mushaf tertibine göre incelemektedir. Bu kitap, Kur'ân'ın bütünlüğünü inkâr edenlere bir reddiye mahiyetindedir.

9. *Kabesâtun mine'l-Beyani'-Kur'âni:*

Yazar bu kitabında Kur'ân'dan seçtiği bazı ayetleri beyani yönden incelemekte ve bu ayetlerin sûrenin genel konusu içerisindeki mükemmel konumuna, öncesinde ve sonrasındaki ayetlere ve ihtiva ettiği yüksek beyani inceliklere işaret etmektedir.

10. *Esrâru'l-Beyan fi't-Ta'biri'l-Kurâni:*

Kitap, Sâmerrâi'nin 2002 yılında Dubai Uluslararası Kur'ân-ı Kerim Ödülü etkinlikleri kapsamında yaptığı bir sunumdan oluşmaktadır.

11. *Idâatün Beyaniyyetün fi Tefsiri Sûreti İbrâhîm:*

Aynı metodla yaptığı İbrahim Sûresi tefsiridir.

Dil ve Edebiyat İle İlgili Eserleri:

1. *İbn Cinnî en-Nahvi:*

Sâmerrâi'nin yüksek lisans tezidir.

2. *Dirâsâtun-Nahviyyetu ve'l-Luğaviyyetu 'inde'z-Zemahşeri:*

Sâmerrâi'nin doktora tezidir.

3. *Ebu'l-Berekât İbnu'l-Enbâri ve Dirâsâtuhu'n-Nahviyye:*

4. *Tabkikâtun Nahviyye:*

Sâmerrâi, bu kitabın telif amacını şöyle dile getirmektedir: “Bunlar asrımızda çokça konuşulan nahiv konularıdır. Bunlardan bazıları, nahivcilerin içtihatıta hata ve yanılığa düşüp sağlıklı hüküm yürütmeye muvaffak olmadıkları konulardır.”

5. *Me'âni'-Ebniyyeti fi'l Arabiyye:*

Bu kitap -müellifin deyimiyle- dil araştırmalarında son derece önemli bir konuyu ele almaktadır. Kelimelerin yapısını ve delalet ettikleri manaları araştıran önemli bir eserdir.

6. *Me'âni'n-Nahvi:*

Sâmerrâi'nin nahivle ilgili dört ciltten oluşan eseridir.

Yazara göre, zorunlu olarak bir “nahiv fihhi”na ihtiyacımız bulunmaktadır. Zira manayla ilgili bazı konular, nahiv ve belâgat âlimleri tarafından ele alınmış olsa da bunların çoğu detaylı bir incelemeye tabi tutulmamıştır. Sâmerrâi, nahiv fihhına dair mütevazı bir çalışma olarak nitelediği bu kitabı telif etme amacının, nahvin hükümlerini toplamak ve açıklanmış kaideleri zikretmek değil, Arap cümlesini yorumlamak ve

çoğu nahiv kitaplarında bulunmayan muhtelif terkiplerin manalarını açıklamak şeklinde özetlemektedir.

Yazar, on yıldan fazla süren bu çalışmasında ilk kaynağının Kur'an-ı Kerim olduğunu, ayetleri konulara göre sıraladığını, bunlardaki ifade farklılıklarını ve her ibarenin geçtiği bağlamı incelediğini ve bunlara ek olarak dil, nahiv, belagat, tefsir ve Kur'an ilimleri kaynaklarından istifade ettiğini belirtmektedir.

7. el-Cümletu'-Arabiyyetu Telifuhâ ve Aksâmuhâ:

Bu kitap, Sâmerri'nin; Arap cümlesinin hükümleri, özellikleri, kuruluşu ve manayla bağlantısına dair kaleme aldığı iki kitaptan birincisidir.

8. el-Cümletu'l-Arabiyyetu ve'l-Mânâ:

Sâmerri, kitabın telif amacını önsöz kısmında şöyle dile getirmektedir: "Arap dili ve incelikleri hakkında bilgi sahibi olan herkes, bu büyük dilin; manaları ifade etmedeki inceliğini, anlatımsal alanının genişliğini, manaları üretmede ve onlara genişlik kazandırmadaki muazzam potansiyelini ve i'câz derecesine varan sanatsal edebi üstünlüğünü de bilmektedir. Arap cümlesi ve mana üzerinde durduğum bu kitabımda söz konusu dil inceliklerinden bazılarını açıklamaya çalıştım."

Diğer Eserleri:

1. Nidâ'ur-Rûh fi'l-Îmâni Billâbi ve'l-Yevmi'l-Âhir:

Sâmerri bu kitabında, insanların; dünyaya meylederek hayatın manevi boyutunu ihmal ettiklerini ve hakkı unutup doğru yoldan sapmalarına neden olan bir karanlığın içine düşüklerini belirtmektedir.

2. Nübüvvetü Muhammed Mine's-Şekki ile'l-Yakin:

Kitap, takdim yazısını kaleme alan Abdülkerim Zeydân'ın da ifadesiyle İslam'ın diğer dinlere üstünlüğünü ve Hz. Muhammed'in (s.a.) nübüvvetini kanıtlamayı hedeflemektedir

Televizyon Programları:

Lemesât Beyaniyye:

Birleşik Arap Emirliklerinde yayın yapan Şârîka Televizyonu kanalında, Kur'an-ı Kerim'in beyanı i'câzını açıklamak üzere haftalık olarak canlı ve soru-cevap şeklinde yayınlanan bir programdır.

Şiirleri:

Sâmerri şair olmasına rağmen bu yönüyle tanınmamıştır. Ellili yıllarda başladığı şiir yazımını 1965 yılında terk etmiştir. Şair kimliğiyle tanınmak istemediği için şiirlerini bir kitapta toplamamıştır.¹

¹ Beyani Tefsir Metodu, -Fâdil Sâlih es-Sâmerri Örneği-, Doktora Tezi, Danışman Prof. Dr. Mehmet Sait Şimşek, Hazırlayan İzzet Marangozoğlu, 108106023006, Konya, 2015.

İÇİNDEKİLER

ÇEVİRMENİN ÖNSÖZÜ	11
MUKADDİME.....	13
TAKDİM	15
KUR'ÂNÎ TABİRLER.....	17
KUR'ÂNÎ TABİRLERİN BİNÂSI.....	35
Birinci Kısım: İsim ve Fiillerin Kullanımı	35
İkinci Kısım	54
TAKDİM VE TEHİR	77
1. Lafzın Amiline Takdimi	77
2. Lafızların Amiline Değil, Birbirine Takdimi.....	82
ZİKİR VE HAZİF.....	123
Birinci Kısım.....	123
İkinci Kısım	163
KUR'ÂN-I KERİM'DE TEKİD	207
BENZERLİKLER VE FARKLILIKLAR.....	291
AYETLERİN FASILASI.....	365
SİYAKA MAHSUS ÖZEL TABİRLER.....	399
EDEBÎ BÖLÜMLER.....	423
KUR'ÂN KISSALARINDA EDEBÎ BÖLÜMLER.....	475
Hz. Âdem Kıssası.....	476
Hz. Musa Kıssası.....	523
Tîn Sûresi Tefsiri.....	567
TERİMLER SÖZLÜĞÜ.....	585
KAYNAKÇA	589

ÇEVİRMENİN ÖNSÖZÜ

Kur'an'ın dil inceliklerini çözmeye çalıştığım yıllarda, 2007 yılında Mekke'de yaşadığım bir karşılaşma hayatımda dönüm noktası oldu. Yanımda namaz kılan genç bir kız, seccadesine bir kitap bırakıp gitti. Kitabın adı *Kur'ânî Tabirler* idi. Sayfalarını karıştırırken yıllardır aradığım cevapların orada olduğunu fark ettim.

Kitabı bulmak için Mekke'deki kitapçıları dolaştım ama nafiye. Nihayet Suudi Arabistan'a yaptığım bir başka ziyarette, Jarir Kitabevi'nde onu bulabildim. O gün yaşadığım sevinç ve heyecan, bugün hâlâ tercüme masamda tazeliğini koruyor.

Bu kitap beni öylesine etkiledi ki derslerimde dikkatimi çeken bölümleri öğrencilerimle paylaşmaya başladım. Onların da heyecanla dinlediğini, derse olan ilgilerinin arttığını gördüm. Bu durum, Arapça tefsirlerde bile zor bulunan bu derinlikleri Türkçeye kazandırma sorumluluğunu hissettirdi bana. Tercüme etmeye başladım. Bazen öğrendiğim bir inceliği eşime anlatırken içim içime sığmıyordu.

Fadıl Salih Sâmerrâî, "gıyabî hocam" diye andığım iki büyük âlimden biridir. Beyani tefsir alanında dünya çapında bir otoritedir. Sayısız eseri bulunmakta ve halen aktif bir şekilde çalışmaktadır. Kendisiyle birebir tanışmak nasip olmadı ama öğrencileriyle tanıştım. Görmeden sevdim ve derin bir saygı duydum. Rab-bim hayırlı, uzun ömür versin.

Şu anda çevirmiş olduğum ve çevirmeyi planladığım Sâmerrâî'ye ait eser sayısı 15'e ulaştı.

Kur'ânî Tabirler kitabı, kelimelerin kök anlamlarından bağlamsal inceliklerine kadar Kur'an'ın derin mana katmanlarını keşfetmek isteyenler için adeta bir rehber. Sâmerrâî, klasik tefsir metodolojisi ile modern dilbilimini birleştirerek ayetlerin hem lafız hem de hikmet yönünü aydınlatıyor.

Kur'an'daki kelimeler çoğu zaman sözlük anlamlarının ötesine geçer. Örneğin, yazar *Rahmân* ve *Rahîm* isimleri arasındaki farkı şöyle açıklar: Rahmân, fa'lân vezindedir; Allah'ın rahmetinin sürekli yenilendiğini gösterir. Tıpkı susamış birinin susuzluğu gibi, ihtiyaç halinde ortaya çıkan bir merhamettir. Rahîm ise fe'îl vezindedir; merhametin daimi, kalıcı bir sıfat olduğunu ifade eder. Cömert birinin karakteri gibi, Allah'ın merhameti de sürekli dir. Bu iki isim birlikte Allah'ın rahmetinin hem anlık ihtiyaçlara cevap verdiğini, hem de asla kesilmeyen bir sabit sıfat olduğunu gösterir.

Sâmerrâî, Kur'an'daki kelime tercihlerinin sosyal bağlamlara nasıl hitap ettiğini de inceler. Örneğin: En'âm Sûresi 151. ayette "Sizi de çocuklarınızı da Biz rızıklandırırız" denerek önce ebeveynin rızkı vurgulanır. Bu, fakir ailelerin kaygılarına hitap eder.

İsra Sûresi 31. ayette ise "Onları da sizi de Biz rızıklandırırız" denir. Burada önce çocuklar anılır, çünkü bu ifade zengin ailelerin "Çocuğum malımı tüketir" endişesine cevap verir.

Kur'an'ın kelimeleri, anlam denizine açılan gemilerdir. Bu tercüme ise o gemilere binmek isteyenler için bir liman mesabesindedir.

Bu kitap, bir öğrencinin hocasından öğrendiklerini paylaşma çabasıdır. Eksikleriyle birlikte, Kur'an kelimelerini, kavramlarını, üslubunu daha yakından tanımak isteyen dostlar için küçük de olsa bir katkı olacağını ümit ediyoruz.

Bu katkının daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamak amacıyla özellikle Arapça bilmeyen okuyucular için kitabın sonuna metinde geçen terimlerin yer aldığı bir sözlük ekledik.

Rabbimden, bu çabanın Kur'an'ı anlama yolculuğunda bir nebze fayda sağlamasını niyaz ediyorum.

Bu eseri Türkçeye kazandırmayı nasip eden Allah'a hamd eder, okuyan herkese bereketli ve derinlikli bir ilim yolculuğu dilerim.

Fatma Serap Karamolloğlu

İstanbul-2025